

Vänersborgs kommun

Bolagspolicy för Vänersborgs kommun

Innehållsförteckning

1. SYFTE	1
2. KOMMUNEN SOM ÄGARE	1
3. ÄGARROLL OCH STYRNING	1
KOMMUNFULLMÄKTIGE.....	1
BOLAGSORDNING OCH ÄGARDIREKTIV.....	2
KOMMUNSTYRELSEN.....	2
BOLAGSSTÄMMA.....	2
BOLAGSSTYRELSE	3
VERKSTÄLLANDE DIREKTÖR OCH FÖRETAGSLEDNING.....	4
REVISORER OCH LEKMANNAREVISORER	4
SÄRSKILDA RELATIONSFRÅGOR	4

Dokumenttyp Policy	Dokumentnamn Bolagspolicy för Vänersborgs kommun	Antagen 2023-05-17 § 78	Antagen av Kommunfullmäktige	
Dokumentägare Kommunfullmäktige	Dokumentansvarig Kontorschef för juridik- och säkerhetskontoret	Reviderad	Giltighet Tillsvidare	
Dokumentinformation Bolagspolicy för kommunen		Diarienummer KS 2023/643		
Ämnesområde Styrning		Intranät ☒	Hemsida ☒	
Andra styrande dokument som omnämns Kommunallagen (KL, 2017:725), Aktiebolagslag (ABL, 2005:551), Bestämmelser om arvoden och andra ersättningar till förtroendevalda (KF, 2018-06-20, § 88), Reglemente Kommunstyrelsen (KF, 2017-11-22 § 177)				

1. Syfte

Bolagspolicyn redovisar hur kommunallagens och aktiebolagslagens regler för ägarstyrning av bolagen ska tillämpas i Vänersborgs kommun samt hur ägaren i övrigt utövar styrning av de kommunala bolagen.

Syftet med bolagspolicyn är att tydliggöra Vänersborgs kommuns ägarroll och hur kommunens ägarstyrning av sina aktiebolag ska genomföras. Dessutom anger bolagspolicyn gemensamma principer för bolagen inom områdena styrelse och VD, information och revision.

De principer för ägarstyrning som anges i bolagspolicyn ska även så långt som är möjligt tillämpas för den verksamhet som kommunen bedriver genom andra former av juridiska personer som delägda bolag, stiftelser, förening och kommunalförbund.

2. Kommunen som ägare

Vänersborgs kommun bedriver bolagsverksamhet för att verksamheten, tillsammans med kommunens övriga verksamhet, direkt eller indirekt skapar nytta för medborgarna. Det är därför naturligt att bolagsverksamheten ska samordnas med kommunens övriga verksamhet så långt det är möjligt och lämpligt.

Det är viktigt att Vänersborgs kommun är en aktiv ägare. Att vara aktiv ägare innebär bland annat att löpande utvärdera verksamheten och verksamhetsformen, bolagets strategier och mål, hur dessa passar i kommunens övriga verksamhet samt hur bolagsverksamheten sköts av bolagsstyrelse och företagsledning.

Avgörande för god styrning är en aktiv och innehållsrik dialog mellan kommunen och bolagen. Regler kan aldrig ersätta en god dialog.

3. Ägarroll och styrning

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige utövar sin ägarstyrning över bolagen med ett antal olika styrinstrument. De viktigaste styrinstrumenten är bolagsordning, ägardirektiv, aktieägaravtal och gemensamma principer för bolagen i enlighet med denna bolagspolicy. Kommunfullmäktige får delegera bolagsfrågor till kommunstyrelsen, som även har lagstadgad uppsiktsplikt över kommunala bolag (se nedan). Kommunfullmäktiges delegation till kommunstyrelsen kan avse att utfärda särskilda bestämmelser eller andra styrdokument. Nedanstående verksamhetsfrågor är emellertid förbehållna fullmäktige.

Kommunfullmäktige ska enligt kommunallagen 10 kap 3 §

- fastställa det kommunala ändamålet med verksamheten,
- se till att det fastställda kommunala ändamålet och de kommunala befogenheterna som utgör ram för verksamheten anges i bolagsordningen,
- utse samtliga styrelseledamöter,
- se till att det anges i bolagsordningen att fullmäktige får ta ställning till sådana beslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt innan de fattas,

- utse minst en lekmannarevisor, och
- se till att bolaget ger allmänheten insyn i den verksamhet som genom avtal lämnas över till privata utförare.

Kommunfullmäktiges beslut om styrelse och lekmannarevisorer ska bekräftas av bolagsstämman.

Enligt 10 kap 4 § kommunallagen ska innan skötseln av en kommunal angelägenhet lämnas över till ett delägt kommunalt bolag, fullmäktige se till att bolaget blir bundet av de villkor som avses i 3 § i en omfattning som är rimlig med hänsyn till andelsförhållandena, verksamhetens art och omständigheterna i övrigt.

Bolagsordning och ägardirektiv

Det kommunala ändamålet ska framgå av bolagsordningen och utvecklas i ägardirektiv till bolaget. Det organ i kommunen som utövar ägarrollen och bolagsstyrelsen ska föra en återkommande dialog om ändamålet med verksamheten och hur det ska komma till uttryck. Av reglemente för kommunstyrelsen framgår att det är kommunstyrelsen som ansvarar för att beslut om ägardirektiv till bolagen fattas och att det hålls regelbundna möten mellan kommunstyrelsen och bolagsledningarna.

Aktieägaravtal

I delägda bolag ska kommunen avtala med övriga aktieägare i ett aktieägaravtal om hur ägandet ska utövas i bolaget såvida detta inte är uppenbart obehövligt för att tillvarata kommunens intresse som delägare med beaktande av ägarförhållandena och verksamhetens art och omfattning. I aktieägaravtalet regleras vad delägarna är överens om kring styrning, finansiering och kontroll av bolaget.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen ska enligt 6 kap. 9 § kommunallagen utöva en förstärkt uppsiktsplikt över kommun- och regionägda bolag. Uppsiktsplikten är utökad i förhållande till kommunstyrelsens allmänna uppsiktsplikt över all kommunal verksamhet enligt 6 kap. 1 § kommunallagen. Kommunstyrelsen ska sammanfatta sina iakttagelser i en redogörelse till fullmäktige. Om kommunstyrelsen finner att något förhållande i ett bolag inte är förenligt med reglerna i 10 kap. 3-5 §§ kommunallagen ska kommunstyrelsen för egen del eller genom förslag till fullmäktige se till att nödvändiga åtgärder vidtas.

Kommunstyrelsen ska även utfärda en instruktion till stämooombudet om inte fullmäktige utfärdar sådan, se nedan.

Bolagsstämma

Enligt 7 kap. 1 § aktiebolagslagen utövas aktieägares lagstadgade inflytande i bolaget vid bolagsstämman, som är bolagets högsta beslutande organ. På bolagsstämman kan aktieägaren utöva sina rättigheter att besluta i bolagets angelägenheter. De beslut som bolagsstämman fattar ska

verkställas av bolagsstyrelsen om de inte strider mot aktiebolagslagen, bolagsordningen eller bolagets intresse.

Bolagets ägare representeras på bolagsstämman av ett ombud som röstar för ägarens aktier. Ombudet förses med instruktion från kommunfullmäktige eller kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen kan utfärda instruktion i ärenden som inte är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt. Bolagets aktieägare kan ge bindande ägardirektiv till bolaget endast genom beslut på bolagsstämman.

Enligt kommunallagen ska ägardirektiv till bolaget i frågor av principiell beskaffenhet eller annars större vikt före beslut på bolagsstämman behandlas i kommunfullmäktige eller, i andra frågor, i kommunstyrelsen. Detsamma gäller beträffande instruktion till ägarens ombud på bolagsstämman.

Bolaget ansvarar för att utfärda kallelse till bolagsstämman på sätt som framgår i bolagsordningen. Vid bolagsstämman ska protokoll föras; det ska i förekommande fall registreras hos Bolagsverket.

Bolagsstyrelse

Bolagsstyrelsen är ett avgörande organ för bolagets utveckling som ansvarar enligt 8 kap. 4 § aktiebolagslagen för organisationen och förvaltningen av bolagets angelägenheter i enlighet med gällande lagar och andra regler som gäller för bolaget.

Styrelsens huvudsakliga uppgifter är att fastställa strategin för bolagets verksamhet, säkerställa att bolaget har en effektiv ledning, se till att verksamheten är hållbar, följa upp och kontrollera verkställande direktörens förvaltning, se till att kommunfullmäktige får ta ställning innan beslut fattas i bolaget i ärenden av principiell beskaffenhet eller annars större vikt samt se till att bolagets aktieägare och omvärld informeras om bolagets utveckling och ekonomiska situation.

Fortlöpande följa upp och utvärdera bolagets verksamhet mot kommunens ändamål med verksamheten och de mål och riktlinjer som fastställts, samt se till att bolaget har en adekvat strategi för att uppnå dessa mål. Vid behov ska bolagsstyrelsen inom ramen för ägarens riktlinjer utvärdera och revidera bolagets strategier och mål.

Styrelseledamöterna i kommunägda bolag ska utses av kommunfullmäktige och anmälas på bolagsstämman. Styrelseledamöter för bolag väljs av kommunfullmäktige för tiden från den årsstämma som hålls efter att val till kommunfullmäktige har förrättats intill slutet av den årsstämma som följer efter nästa val till kommunfullmäktige. Styrelseledamöter för bolag utses för en period om högst fyra år. Bolagsordningen kan innehålla bestämmelse om kortare mandatperiod.

I delägda bolag ska kommunen med beaktande av 10 kap. 4 § kommunallagen komma överens med övriga aktieägare om hur styrelseledamöter ska utses.

För styrelseledamöter i bolag får kommunfullmäktige utse styrelsesuppleanter. Om suppleanter finns bör deras roll regleras i ägardirektiv och bolagets arbetsordning. Den suppleant som inte ska tjänstgöra har inte heller någon automatisk rätt att närvara vid styrelsemöten. Det är bolagsstyrelsen som beslutar vad gäller suppleanters närvaro- och yttranderätt.

Uppdraget som styrelseledamot påbörjas när anmälan om beslutet att personen är vald har kommit in till Bolagsverket eller från den senare tidpunkt som anges i det beslut som anmälan grundar sig på (8 kap. 13 § aktiebolagslagen). Det samma gäller när ledamot avgår.

Uppdraget kan upphöra i förtid på styrelseledamots eget initiativ. Det åligger bolaget att informera ägaren om att styrelseledamot eller styrelsesuppleant önskar avgå. Ägaren kan också under löpande mandatperiod byta ut en styrelseledamot i bolaget.

Arvodensnivåer för bolagsstyrelsens ledamöter, ordförande och vice ordförande anges i Bestämmelser om arvoden och andra ersättningar till förtroendevalda (antagen av kommunfullmäktige 2018-06-20, § 88) och ska efterföljas av styrelsen.

Verkställande direktör och företagsledning

Det är verkställande direktör och företagsledning som ansvarar för den löpande förvaltningen av bolaget och i samråd med styrelseordföranden bereder styrelsens sammanträden. Verkställande direktör utses efter samråd med kommunen och ska:

- verka för att kommunens ändamål med verksamheten så som de kommer till uttryck i bolagsordningen, ägardirektiv och styrelsebeslut förverkligas.
- sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar.
- se till att bolagets bokföring och medelsförvaltning sköts på ett betryggande sätt.
- ansvara för att förse styrelsen med den information om bolaget och dess verksamhet samt det underlag i övrigt styrelsen behöver för sitt arbete.

Revisorer och lekmannarevisorer

Bolagets årsstämma utser revisorer enligt de bestämmelser som anges i aktiebolagslagen. Bolagets revisor ska i den utsträckning som följer av god revisionssed granska räkenskaperna och styrelsens och verkställande direktörens förvaltning och avge revisionsberättelse över sin granskning som bland annat innehåller uttalande om ansvarsfrihet åt styrelseledamöterna.

Kommunfullmäktige ska utse lekmannarevisorer för de bolag där kommunen direkt eller indirekt äger alla aktier. Valet ska anmälas på bolagsstämman. I delägda bolag ska kommunen med beaktande av 10 kap. 4 § kommunallagen komma överens med övriga aktieägare om, och i så fall hur, lekmannarevisorer ska utses.

Bolagets lekmannarevisorer ska, i den utsträckning som följer av god sed för lekman-revisorer, granska att bolagets verksamhet hanteras på ett ändamålsenligt och, från ekonomisk synpunkt, tillfredställande sätt och om bolagets interna kontroll är tillräcklig.

Lekmannarevisorerna avger en granskningsberättelse men uttalar sig inte om ansvarsfrihet.

Särskilda relationsfrågor

När kommunen väljer att ha verksamhet i bolagsform är det viktigt att kommunen är en aktiv ägare som löpande utvärderar verksamheten, bolagets strategier och mål, hur dessa passar i kommunens övriga verksamhet samt hur bolagsverksamheten sköts av bolagsstyrelse och företagsledning.

Genom dialog mellan ägaren och bolaget kan tydliggöras förväntningar på verksamheten, identifieras frågor som kan vara av principiell beskaffenhet eller annars större vikt på lång och kort sikt samt utveckla ägarens uppfattning om innebörden i bestämmelserna i bolagsordning och ägardirektiv.

Bolagen ska medverka när kommunstyrelsen utövar uppsikt genom att till exempel tillhandahålla information om verksamheten.

Specifika mål och direktiv anges i respektive bolags ägardirektiv. Ägardirektiv till delägda bolag ska förankras hos respektive delägare. Kan enighet inte uppnås framläggs ägardirektivet för beslut på bolagsstämma.

Budget och flerårsplan för bolagen ska utgå ifrån kommunfullmäktiges ägardirektiv.

Företagets personal och lönepolitik ska utformas i samråd med kommunen.

Kommunens policys, riktlinjer och övriga styrdokument gäller i tillämpliga delar också för bolagen.